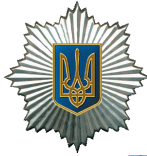

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
КОНСУЛЬТАТИВНА МІСІЯ ЄС В УКРАЇНІ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ
ГС «ЦЕНТР ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ»**

**ЦЕНТР
ЗАПОБІГАННЯ ТА
ПРОТИДІЇ
КОРУПЦІЇ**

**РЕАЛІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ
ПОЛІТИКИ В МІЖНАРОДНОМУ ВИМІРІ**

Матеріали
V Міжнародної науково-практичної конференції
(Київ, 9–10 грудня 2020 року)

Частина 2

*Присвячено Міжнародному дню
боротьби з корупцією*

**Київ
2020**

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
КОНСУЛЬТАТИВНА МІСІЯ ЄС В УКРАЇНІ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ
ГС «ЦЕНТР ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ»

РЕАЛІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ
ПОЛІТИКИ В МІЖНАРОДНОМУ ВИМІРІ

Матеріали
V Міжнародної науково-практичної конференції
(Київ, 9–10 грудня 2020 року)

Частина 2

*Присвячено Міжнародному дню
боротьби з корупцією*

Київ
2020

Редакційна колегія:

Черней В. В., ректор Національної академії внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор;

Гусарев С. Д., перший проректор Національної академії внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор;

Чернявський С. С., проректор Національної академії внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор;

Шакун В. І., голова Координаційного бюро з проблем кримінології НАПрН України, дійсний член (академік) НАПрН України, віце-президент Академії наук вищої освіти України, голова Київського міського осередку ВГО «Асоціація кримінального права України», доктор юридичних наук, професор;

Стрільців О. М., уповноважений з антикорупційної діяльності Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник;

Корольчук В. В., провідний науковий співробітник відділу організації наукової діяльності та захисту прав інтелектуальної власності Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник

Рекомендовано до друку науково-методичною радою Національної академії внутрішніх справ від 18 жовтня 2020 року (протокол № 2)

Матеріали подано в авторській редакції. Відповідальність за їх якість, а також відсутність у них відомостей, що становлять державну таємницю та службову інформацію, несуть автори

Реалізація державної антикорупційної політики в міжнародному вимірі [Текст] : матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 9–10 груд. 2020 р.) : у 2 ч. / [редкол.: В. В. Черней, С. Д. Гусарев, С. С. Чернявський та ін.]. – Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2020. – Ч. 2. – 395 с.

Р311

УДК 328.185

Неганов В. В., Климчук М. П. АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ РОЗГЛЯДУ КОНСТИТУЦІЙНИХ ПОДАНЬ ЩОДО ВІДПОВІДНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ КОНСТИТУЦІЇ СТАТТІ КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ ПРО НЕЗАКОННЕ ЗБАГАЧЕННЯ: НА ПРИКЛАДІ УКРАЇНИ Й ЛИТВИ	168
Некlesa О. В. ЗАСТОСУВАННЯ АНТИКОРУПЦІЙНИХ МЕХАНІЗМІВ В УМОВАХ ОСТАННІХ ЗМІН АНТИКОРУПЦІЙНОГО ЗАКОНОДАВСТВА	171
Надьон О. В., Склярів С. О. МАЙБУТНЄ АНТИКОРУПЦІЙНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ.....	174
Овчаренко Л. В. ФУНКЦІЇ АНТИКОРУПЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ	177
Одинцова О. В. СТАН ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЙНИМ ЗЛОЧИНАМ У СФЕРІ СЛУЖБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ПОВ'ЯЗАНОЇ З НАДАННЯМ ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ, В УКРАЇНІ У 2013–2019 РОКАХ	180
Орлов В. А. ОСОБЛИВОСТІ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ МВС УКРАЇНИ	183
Осадько А. С. КОРУПЦІЯ ЯК ЗАГРОЗА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОМУ РОЗВИТКУ КРАЇНИ.....	186
Панченко О. І. МІЖНАРОДНІ НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ ЩОДО БОРОТЬБИ З КОРУПЦІЄЮ В ОРГАНАХ ПОЛІЦІЇ	188
Пашиковська М. В. ОСОБЛИВОСТІ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА НЕСВОЄЧАСНЕ ПОДАННЯ ДЕКЛАРАЦІЇ.....	190
Пеліхос Є. М. ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА ЗАХИСТ У СПЕЦІАЛЬНОМУ КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ (IN ABSENTIA) ЗА КОРУПЦІЙНИМИ ЗЛОЧИНАМИ	193

2. Рішення Конституційного суду України: м. Київ, 27.10.2020, № 13-р/2020, справа № 1-24/2020(393/20). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v013p710-20#n91>.

3. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 р. № 8074-10 // Відомості Верховної Ради Української РСР (ВВР). – 1984, дод. до № 51. – Ст. 1122.

4. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1700-VII // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2014. – № 49. – Ст. 2056.

Надьон Олена В'ячеславівна,

доцент кафедри наглядово-профілактичної діяльності Національного університету цивільного захисту України, кандидат юридичних наук;

Склярів Станіслав Олександрович,

начальник сектора з питань запобігання та виявлення корупції Національного університету цивільного захисту України, кандидат психологічних наук

МАЙБУТНЄ АНТИКОРУПЦІЙНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ

Співавторами досліджено питання щодо антикорупційної діяльності незалежно від сфер її існування в сучасній правовій науці. Проаналізовано національні антикорупційні стратегії у системі запобігання корупції в Україні. Визначено, що втілення у життя такого важливого інструменту, як Антикорупційна стратегія, на рівні законодавства є фактом засвідчення державою реального існування проблеми високого рівня корупції, термінової й потреби впровадження заходів щодо запобігання та протидії цьому явищу.

При порівнянні стратегій минулих років засвідчено лише вибіркочну або часткову реалізацію документів, що також свідчить про поступовий та системний антикорупційний рух, який, очевидно, не відповідає динаміці змін та стрімкості, якої потребує суспільство, проте очевидними і є приклади нових антикорупційних методів.

Формування чергової Антикорупційної стратегії має відповідати думці експертів в цій галузі, потребам громадськості, міжнародним стандартам, а також засадам термінологічної визначеності, виключного забезпечення дотримання прав людини й верховенства права. Безперечно, із врахуванням попередніх мінусів та плюсів стратегій.

Антикорупційна стратегія – це нормативно-визначений орієнтир, який конкретизований лише певним періодом часу, визначеною проблемою і майбутнім результатом. Проте все ж таки цей документ є декларативним державним актом, який не передбачає

негативних наслідків за його невиконання, що і може бути причиною ігнорування або неналежного виконання.

Очевидною стає необхідність при формуванні Антикорупційної стратегії передбачення гарантій її належного виконання, застосовуючи заходи стосовно відповідальності, а також визначення механізму належного контролю в цій сфері.

Постійна боротьба з корупцією в Україні залишається в центрі суспільної уваги вже достатньо довго. Міжнародний досвід та дослідження демонструють, що ті масштаби та системність, які існують наразі в нашій країні несуть в собі велику загрозу не тільки економічній стабільності, а й національній безпеці взагалі. Велика кількість офіційних документів, звітів авторитетних міжнародних організацій та основних міжнародних партнерів України вже багато років поспіль відзначають особливе поширення корупційних проявів майже у всіх сферах діяльності держави та громадян.

Позитивно проявили себе створенні державні спеціалізовані антикорупційні органи (НАЗК, САП і НАБУ), показова слідча робота щодо підозр у корупції, запровадження системи ProZorro, системи електронних закупівель та реєстру електронних декларацій майна; розбудова прогресивної системи eHealth, відкриті державні реєстри щодо інформації про кінцевих бенефіціарних власників, тощо. Проте одночасно, велика кількість важливих антикорупційних ініціатив з різних причин й досі не втілено у життя [1].

Очевидно, що поточна ситуація не буде мати помітних докорінних змін до тих пір, коли в Україні не завершиться формування законодавчої та інституційної основи для розроблення та реалізації антикорупційної політики.

Основною метою державної політики в сфері запобігання корупції, на думку Л. А. Зубкової, є створення ефективної системи запобігання і протидії корупції, виявлення та подолання її соціальних передумов і наслідків, викриття корупційних діянь, обов'язкової відповідальності винних. Успішна протидія корупції можлива за умов наявності належного антикорупційного законодавства, ефективного його застосування відповідними органами державної влади та координованості, поінформованості громадськості про здійснення заходів із запобігання та протидії корупції, взаємодії інститутів громадянського суспільства з органами державної влади у сфері формування та реалізації державної антикорупційної політики, підтримки антикорупційних заходів громадянським суспільством. Тому ефективність реалізації заходів щодо запобігання корупційній злочинності не може бути досягнуто шляхом поодиноких і несистемних дій на різних рівнях, а потребує довгострокових соціально-економічних, політичних та правових перетворень. Ця діяльність має ґрунтуватися на поєднанні низки запобіжних і репресивних заходів [2].

З зазначеного очевидно, що визначальним фактором антикорупційної державної політики є зменшення проявів корупції, зменшення проявів шляхом формування та втілення комплексу спеціальних галузевих правотворчих, організаційних, правоохоронних заходів. Проте сама по собі правова категорія «політика» має за основу більш широкий підхід до процесу визначення системи заходів, які необхідні для зменшення рівня корупції.

Метою антикорупційної політики в Україні має стати зниження рівня проявів корупції, захисту прав та законних інтересів громадян, суспільства і держави від загроз, пов'язаних із корупцією. Саме суспільство є головним фактором, на який впливає рівень корупції, а отже подолання цього явища необхідне саме йому. Через це суспільство залишається в центрі уваги в межах здійснення антикорупційної політики в системі державних органів. Водночас необхідно забезпечити стратегічну комунікацію, а саме урахування громадської думки в прийнятті певних рішень, які будуть обмежуватися в умовах прозорості та відкритості діяльності посадових осіб у системі державної служби; усі рішення повинні прийматися не за принципом «свій або чужий», а бути економічно обгрунтованими, виваженими, ухвалюватися тільки після детального вивчення всіх запропонованих варіантів. Отже, підґрунтям формування й реалізації антикорупційної політики в країні повинні стати показники дослідження корупційних проявів громадськістю та оцінка їх небезпеки.

Проблемою, яка виникла і існує досі, є розбалансованість та малоефективна діяльність цих інституцій. Вирішенням цього влада вважає запровадження нової, зовсім іншою антикорупційної стратегії.

Після аналізу «Антикорупційної стратегії 2020–2024 року» [3] співавторами з'ясовано, що у своїй основі вона має два підходи: вдосконалення загальної системи запобігання корупції та фокус на галузеві реформи, що зменшать можливості для корупції у певних сферах. Збалансоване поєднання цих підходів дасть змогу в подальшому не лише знизити рівень корупції, підвищити довіру громадян до органів влади, а й суттєво підвищити темпи соціально-економічного зростання України.

Всі громадяни мають бути впевнені, що за будь-яке корупційне правопорушення чи порушення, пов'язане з корупцією, винні будуть покарані [3].

Отже, нова антикорупційна стратегія повинна стати прозорим та зрозумілим документом, який визначатиме правила взаємодії громадськості, державних, правоохоронних органів на шляху до подолання корупції.

Відповідно до положень 2.2 Формування негативного ставлення до корупції [3] передбачено очікуванням стратегічних результатів, а саме загальний рівень толерування корупції в Україні знизиться завдяки інтеграції антикорупційної тематики до змісту освітніх програм всіх

рівнів освіти; створенню сприятливих умов для підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників та осіб, які працюють з населенням, зокрема з питань формування у здобувачів освіти ставлення нетерпимості до корупції у всіх її проявах та рівнях; активному та системному проведенню інформаційно-просвітницьких заходів, спрямованих на формування ціннісних життєвих орієнтирів, не сумісних з участю у корупційних практиках (а саме: доброчесність, порядність, етичність, об'єднання зусиль заради спільних антикорупційних цілей тощо).

Вважаємо, що саме формування професії антикорупційного менеджера на базі профільних закладів вищої освіти могла би бути можливістю для розроблення спеціальних навчальних програм в Національному університеті цивільного захисту України для осіб, які в майбутньому планують працювати за відповідними напрямками, або підвищують кваліфікацію, що узгоджується з очікуваними результатами щодо проблеми пункт 2.1.3 «Антикорупційної стратегії 2020–2024 року» стосовно кваліфікаційних вимог та процесу якісного добору на посади уповноважених підрозділів/осіб ДСНС.

Список використаних джерел

1. Оксана Пархоменко – Куцевіл. Розвиток системи антикорупційних інституцій в Україні: Державне управління та місцеве самоврядування, 2018, вип. 3 (38)

2. Зубкова Л. А. Сучасний стан і проблеми запобігання корупції в Україні. Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. 2017. № 3 (104).

3. «Антикорупційна стратегія на 2020–2024 роки». URL: <https://nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2020/09/Antykoruptsijna-strategiya-na-2020-2024-roky-za-rezultatamy-publichnyh-obgovoren-16.09.2020.pdf>.

Овчаренко Леся Валеріанівна,

доцент кафедри економічної безпеки та фінансових розслідувань Національної академії внутрішніх справ, кандидат економічних наук, доцент

ФУНКЦІЇ АНТИКОРУПЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Кожній державі властиві певні функції, що відображають основні завдання та напрями її діяльності. Вони конкретизують сенс держави як форми організації суспільства. Деякі з них, такі як функції оборони, підтримання (охорони) громадського порядку є базовими, оскільки саме необхідність їх здійснення призвела до зародження держави як історичної категорії.

В кінці XIX – на початку XX ст. нові потреби сформували нові функції. Такі, наприклад, як соціальні функції – забезпечення обов'язковою освітою, охороною здоров'я, соціальне забезпечення і